

Алтернативно решавање спорова из области интелектуалне својине

Интелектуална својина је важна компонента свих привредних делатности које се темеље на иновацијама па су њена заштита и правилно коришћење од велике важности за успешно пословање. У области интелектуалне својине понекад настају спорови само из разлога што односи међу странкама нису уређени квалитетним уговором који на јасан и прецизан начин уређује права и обавезе уговорних страна.

Споменути спорови не морају нужно да се решавају на суду. Примери другачијег решавања спорова су медијација, арбитража и други поступци који не укључују ангажовање суда.

Сарадња Завода за интелектуалну својину Републике Србије и Светске организације за интелектуалну својину (WIPO)

Завод за интелектуалну својину и Центар за арбитражу и медијацију Светске организације за интелектуалну својину <http://www.wipo.int/amc/en/> сарађују на подизању свести о предностима алтернативних, вансудских начина решавања спорова из области права интелектуалне својине у Републици Србији.

Шта је вансудско, алтернативно решавање спорова?

Вансудски начини решавања спорова представљају различите законом регулисане поступке који стоје на располагању странама као алтернатива судском поступку, због чега се често називају алтернативни начини решавања спорова. Поступци алтернативног решавања спорова су погодни за спорове у области права интелектуалне својине, нарочито када постоји елемент иностраности. Ови поступци оснажују супротстављене стране јер повећавају њихову контролу над поступком решавања спора, а поједини поступци, попут медијације, омогућавају странама да задрже потпуну контролу над исходом поступка. Вансудским решавањем спорова штеди се време и новац. То је такође и прилика за стране у спору да у заједничком интересу наставе или унапреде међусобни пословни однос.

Примери вансудског решавања спорова су медијација, арбитража, убрзана арбитража и експертско мишљење.

Медијација	Неформални, добровољни поступак у коме неутрална страна, медијатор, помаже странама да дођу до решења спора, које одговара њиховим интересима.	http://www.wipo.int/amc/en/mediation/index.html
Арбитража	Неформални поступак у коме стране овлашћују једног или више изабраних арбитра да донесу коначну, обавезујућу одлуку.	http://www.wipo.int/amc/en/arbitration
Убрзана арбитража	Арбитража која се одвија брже и са мањим трошковима.	http://www.wipo.int/amc/en/arbitration/what-is-exp-arb.html
Експертско мишљење	Неформални поступак у коме стране овлашћују једног или више стручњака да дају мишљење о неком специфичном питању (нпр. техничком питању).	http://www.wipo.int/amc/en/expert-determination

Примере коришћења медијације у пракси пред Центром за арбитражу и медијацију Светске организације за интелектуалну својину можете видети на следећем линку: <http://www.wipo.int/amc/en/center/caseload.html>.

Публикације Светске организације за интелектуалну својину (WIPO) које се односе на арбитражу и медијацију можете да видите на следећим линковима:

- General Information: <http://www.wipo.int/amc/en/>
- Select a dispute resolution clause: <http://www.wipo.int/amc/en/clauses/index.html>
- Calculate fees: <http://www.wipo.int/amc/en/calculator/adr.jsp>
- WIPO Mediation, Arbitration, Expedite Arbitration and Expert Determination Rules: <http://www.wipo.int/amc/en/calculator/adr.jsp>
- Resolving IP and Technology Disputes Through WIPO ADR: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_799_2016.pdf
- WIPO International Survey on Dispute Resolution in Technology Transactions: <http://www.wipo.int/export/sites/www/amc/en/docs/surveyresults.pdf>

Одредбе о алтернативном решавању спорова у модел-уговору о сарадњи на истраживању и развоју

Стране које сарађују на истраживању и развоју и које закључују уговоре о трансферу технологије, често користе моделе уговора као основ за израду нацрта уговора и међусобне преговоре. Центар за арбитражу и медијацију Светске организације за интелектуалну својину сарађује са заинтересованим субјектима на развоју и дисеминацији модел-уговора о сарадњи на истраживању и развоју <http://www.wipo.int/amc/en/center/specific-sectors/rd/> у коме се препоручују поступци WIPO медијације и убрзане арбитраже.

Примери обухватају: модел конзорцијум уговора за Програм финансирања истраживања Европске уније “Хоризонт 2020” (Horizon 2020, Development of Simplify Consortium Agreement for Horizon 2020) www.desca-2020.eu/; модел-уговоре сачињене од стране аустријских универзитета и корпорација (Intellectual Property Agreement Guide) <http://www.wipo.int/amc/en/center/specific-sectors/rd/ipag/>; примере уговора о сарадњи на истраживању и развоју Министарства привреде и технологије Немачке <http://www.bmwi.de/Dateien/BMWi/PDF/mustervereinbarungen-fuer-forschungs-und-entwicklungskooperationen.property=pdf,bereich=bmwi2012,sprache=de,rwb=true.pdf> и модел-уговоре Шпанског завода за патенте жигове http://www.oepm.es/es/propiedad_industrial/transferencia_de_tecnologia/Modelos_de_Contratos/index.html.

Више о разликама између судског поступка и медијације – посредовања у решавању спорова можете наћи на страници Министарства правде:

<https://www.mpravde.gov.rs/sekcija/15868/medijacija.php>

Регистар медијатора (посредника у решавању спорова):

<https://www.mpravde.gov.rs/intermediaries.php>

Медијација и Завод за интелектуалну својину

У циљу пружања подршке систему медијације, а у складу са релевантним стратешким оквиром (Националном стратегијом реформе правосуђа за период 2013 – 2018 године и Акционим планом за преговарачко Поглавље 23), председник Врховног касационог

суда и Високог савета судства и министар правде, донели су 28. јуна 2017. године Упутство за унапређење медијације у Републици Србији. Упутством се прописују мере за унапређење медијације које обухватају подстицање активне сарадње са спољним партнерима суда, односно пружаоцима услуга, на основу закључених протокола о сарадњи, а у зависности од врсте предмета спора (видети:

<https://www.mpravde.gov.rs/tekst/16729/uputstvo-za-unapredjenje-medijacije-u-republici-srbiji-po-zakonu-o-posredovanju-u-resavanju-sporova.php>).

Завод за интелектуалну својину ће у складу са искуствима и најбољом праксом WIPO-а и завода за интелектуалну својину других држава, у току 2018. године развијати капацитете за пружање административно - техничке и стручне подршке развоју медијације у области интелектуалне својине и формирању Центра за медијацију у области интелектуалне својине. Иницираће се потписивање Протокола о сарадњи са Вишим и Привредним судом у Београду ради упућивања странака у раним фазама судских поступака на покушај решавања спора медијацијом. Развој медијације у Центру за медијацију Завода за интелектуалну својину за крајњи циљ има смањење броја судских поступака у области права интелектуалне својине,

У циљу стварања претпоставки за формирање Центра за медијацију, ради формирања листе медијатора у области интелектуалне својине, Завод је објавио јавни позив за медијаторе са посебним знањем из области права интелектуалне својине и медијације у области интелектуалне својине.

Како специјализована обука за медијацију у области права интелектуалне својине не постоји, заинтересоване медијаторе позивамо да усавшавају своја знања и вештине у овој области кроз похађање курсева које организује Центар за арбитражу и медијацију Светске организације за интелектуалну својину, попут он-лајн семинара „Арбитража и медијација по Правилима Светске организације за интелектуалну својину“ – „*Arbitration and Mediation Procedure under the WIPO Rules*“,

https://welc.wipo.int/acc/index.jsf?page=courseCatalog.xhtml&lang=en&cc=DL317E#plus_DL317E, и радионица: <http://www.wipo.int/amc/en/events/>.

Завод ће настојати да унапређује праксу медијације организацијом састанака на којима ће медијатори моћи да размењују знање и искуство.

Контакт информације:

WIPO	Завод за интелектуалну својину
WIPO Arbitration and Mediation Center 34, chemin des Colombettes CH-1211 Geneva 20 Switzerland Tel +4122 338 82 47 Fax +4122 338 83 37 www.wipo.int/amc arbiter.mail@wipo.int	Татјана Стевановић Руководилац Групе за међународну сарадњу Завод за интелектуалну својину Кнегиње Љубице 5 11000 Београд Република Србија Тел. +381 11 2025 951 tstevanovic@zis.gov.rs